

LAURI KAIRA & ANSSI RAUHALA

SEIKKAILU YÖJUNASSA

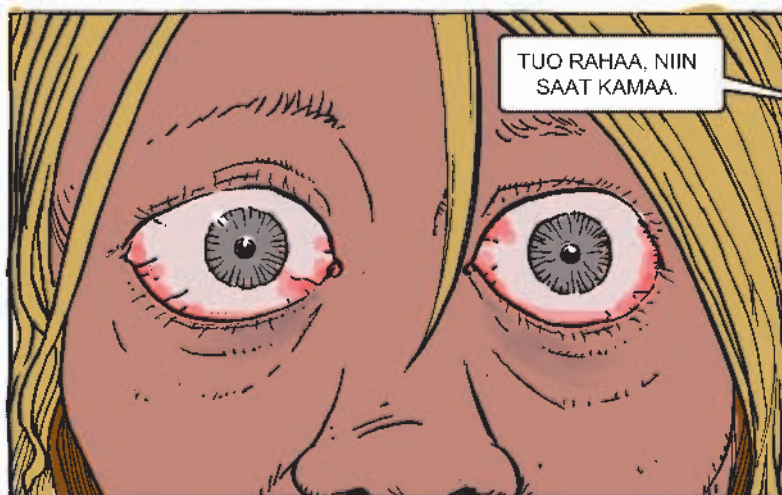

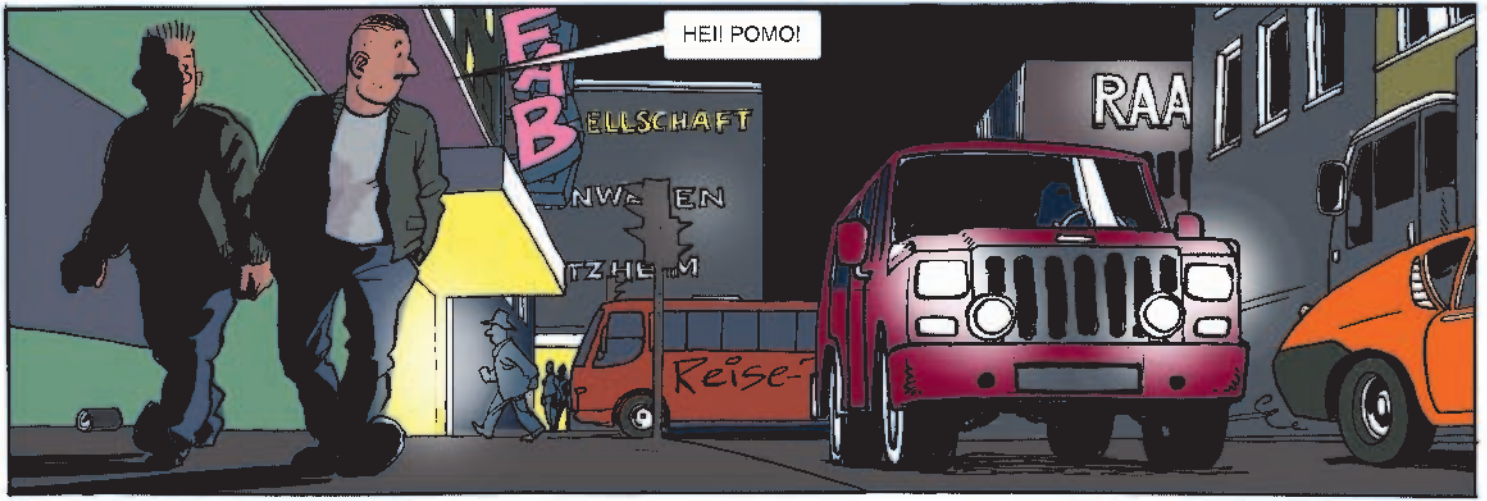
Mikä kaikki voikaan mennä pieleen, kun samaan yöjunaan tuodaan neljä samannäköistä kassia? No ihan mikä vaan, kun yhdessä kuljetetaan mafian huumerahoja. Tutut muusikonatut Make ja Lissu joutuvat tällä kertaa Eurooppaa halkovaan seikkailuun, jossa hengenlähtö on hiuskarvan varassa. Mukana on monen kokoisia konnia - väkivaltaisesta huumeperonista DVD-leffoja kauppaavaan myymälävarkaaseen sekä porno- ja piraattisivuja pyörittävään tanskalaiseen Bertilliin.

Nuori mies pakenee öisen
Hampurin syrjäkujilla.

HEII POMO!

TÄSSÄ TAMAN VIIKON KASSA.

...TUON RAHAT TORSTAIN JUNALLA.

SAMA KASSI KUIN AINA ENNENKIN, MUSTAVALKOINEN RUUDULLINEN...

KAVERINNE SAA OTTAA SEN YÖLLÄ JUNAN MATKATAVARAHYLLYLTYÄ.

KUULEMIIN.

TUOTA ET SITTEEN LEVITÄ, ONKO SELVÄ?

MITEN LEVITTÄISIN, KUN EN YMMÄRTÄNYT SANAAKAAN.

NIINPÄ TIETENKIN, SIKSI SINÄ OLET KATUMYYJÄ, JA MINÄ OLEN POMO.

Seuraavana aamuna Tukholman rautatieasemalla...

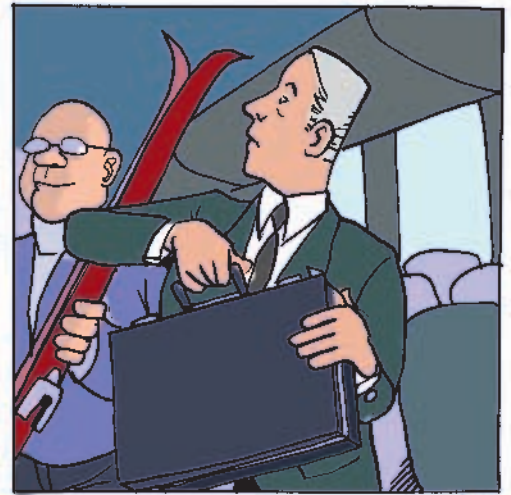
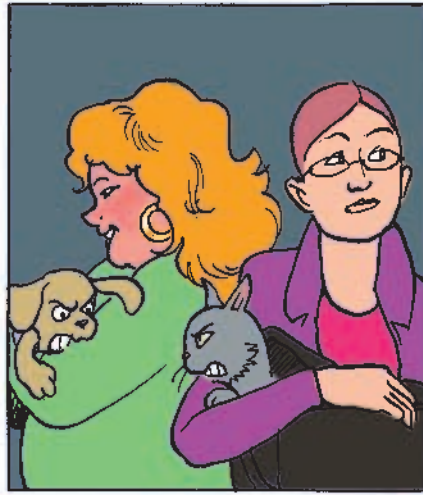
Lissu ja Make ovat juuri lukion aloittaneita muusikon alkuja. Heidän yhtyeensä "Cat and Mouse" on tehnyt yhden levyinkin.

OLKAA VAROVAISIA!

6A

6B

7A

TIEDÄTKÖ, ONKO LEVYMME
MENNYT KAUPAKSI?

LEVY-YHTIÖ SANOI, ETTÄ SE JÄÄ VIIMEISEKSI,
ELLEI SE MYÖ TARPEEKSI.

EI HYVÄLTÄ
NÄYTÄ...

MUSAAMME LADATAAN LÄHINNÄ PIRAATTISIVUSTOILTA.
PAHIN ON "PIRAATTIMUSA.COM".

VOI EI, NIISTÄ LATAUKSISTA
EMME KOSTU MITÄÄN.

NIINPÄ, PIRAATTI-
PALVELUT VIEVÄT
MEILTÄ LEIVÄN
SUUSTA.

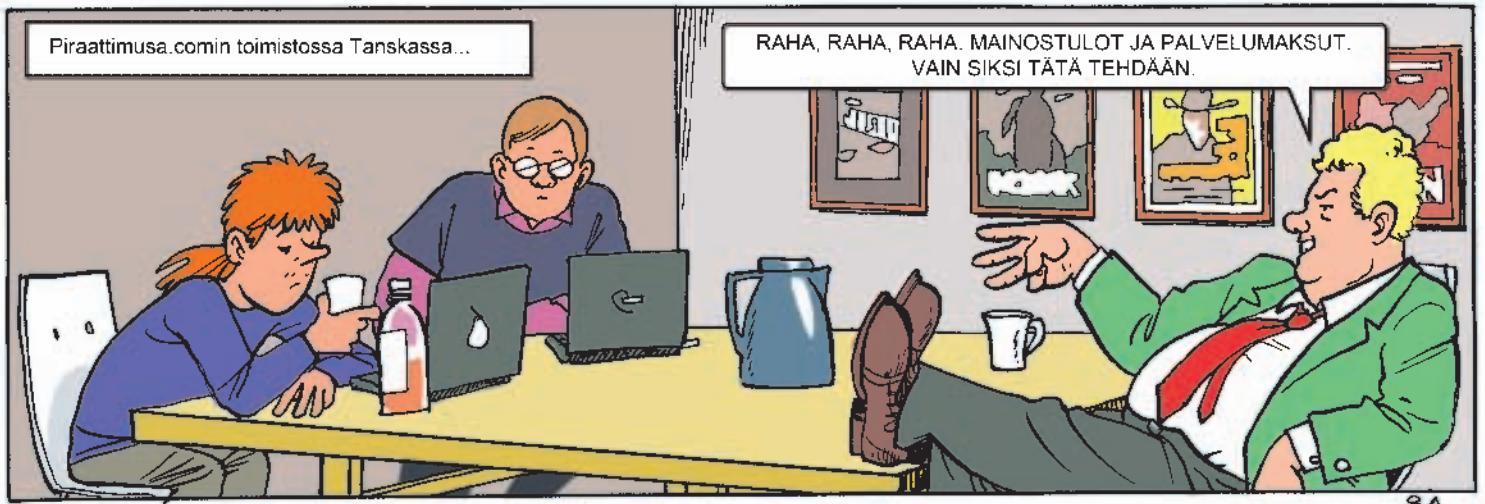
7B

MIKSI NE SELLAISTA
TEKEVÄT? JAKAVAT
ILMAISEKSI TOISTEN MUSAA.

OLISI KIVA TIETÄÄ, MITÄ NIIDEN
OMISTAJIEN PÄÄSSÄ LIIKKUU...

Piraattimusa.comin toimistossa Tanskassa...

RAHA, RAHA, RAHA. MAINOSTULOT JA PALVELUMAKSUT. VAIN SIKSI TÄTÄ TEHDÄÄN.

8A

MITEN NETTISIVUMME TUOTTIVAT TÄSSÄ KUUSSA? ALETAAN PIRAATTIMUSASTA.

RUNSAK SATATUHATTA KÄVIJÄÄ.

KERRONKO BIISIEN LATAUSMÄÄRÄN?

ÄLÄ TURHAAN. MUSASIVUN RAHA TULEE MAINOKSISTA...

...SUURI KÄVIJÄMÄÄRÄ HOUKUTTELEE MAINOSTAJIA JA ILMAISET BIISIT KÄVIJÖITÄ, NIINKUIN HUNAJA KÄRPÄSIÄ.

OSTA LEFFA-SIVULTA LADATTIIN 5000 ELOKUVAA 2 EUROA KAPPALE.

SE TEKEE KYMPPI-TONNIN PUHDASTA TULOJA, KOSKA LEFFAT OVAT MEILLE ILMAISIA.

8B

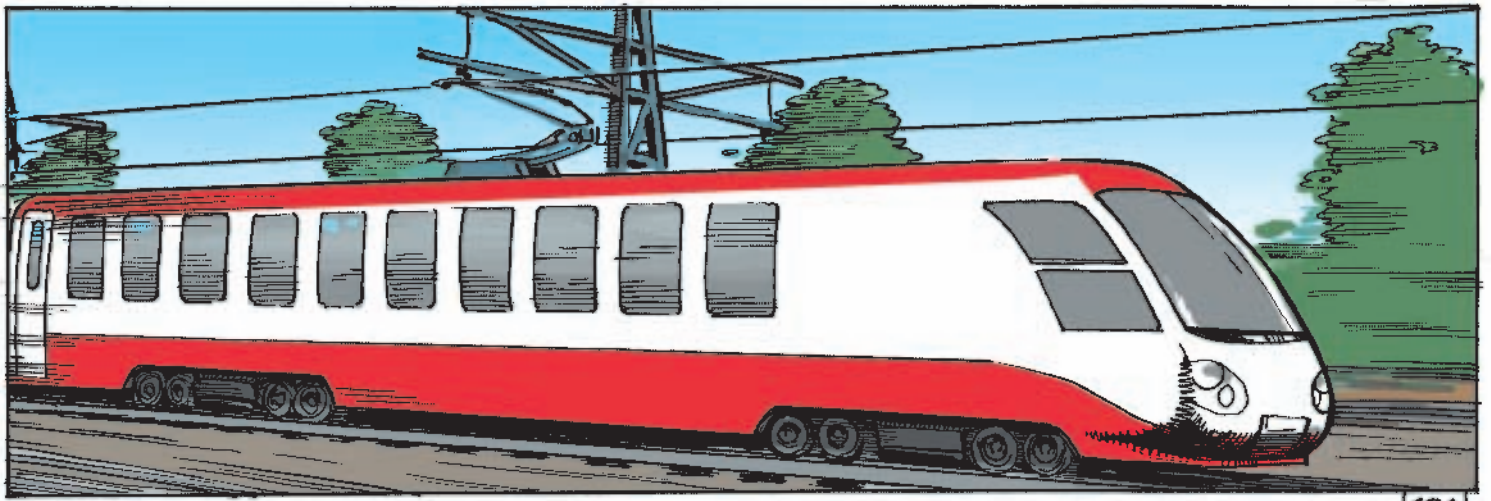
ETKÖ SÄ PELKÄÄ, ETTÄ JOKU PANEE POLIISIT MEIDÄN KIMPPUUN?

MEHÄN JAETAAN LEFFOJA JA MUSAA ILMAN LUPAA.

EI HUOLTA. RAHAT MENEÄ PILOON NEITSYTSÄÄRILLE.

Illalla Saksassa Igor nousee junaan huumerahojen kanssa.

11A

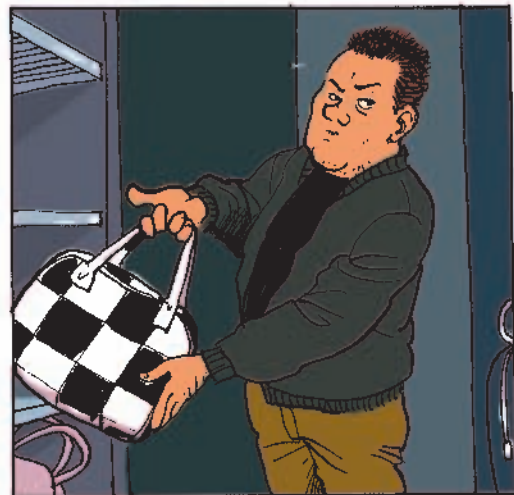
SOITANPA, MISTÄ HUUMERAHAT SAA NOUTAA.

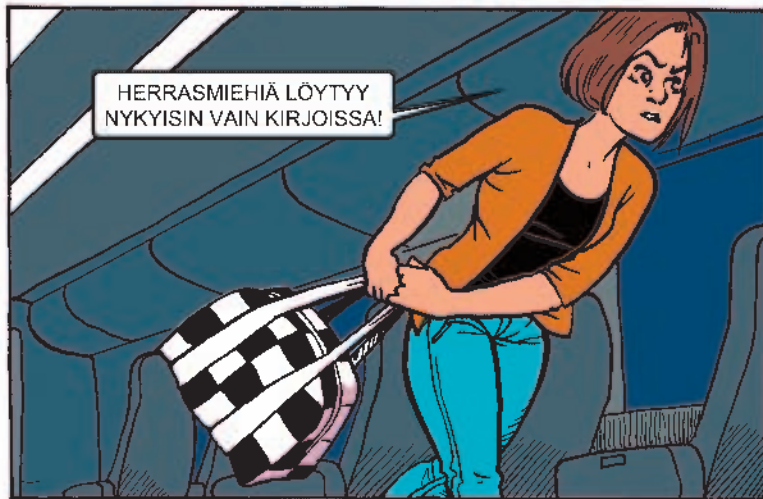
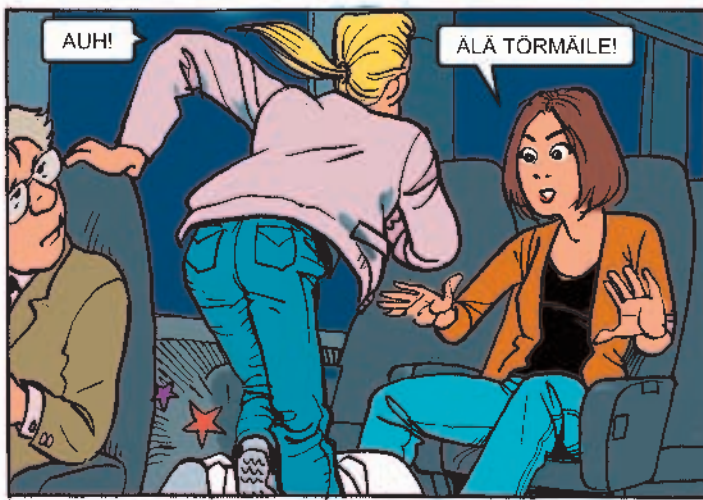
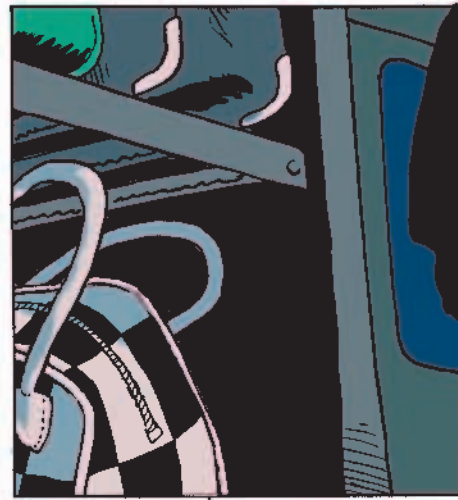
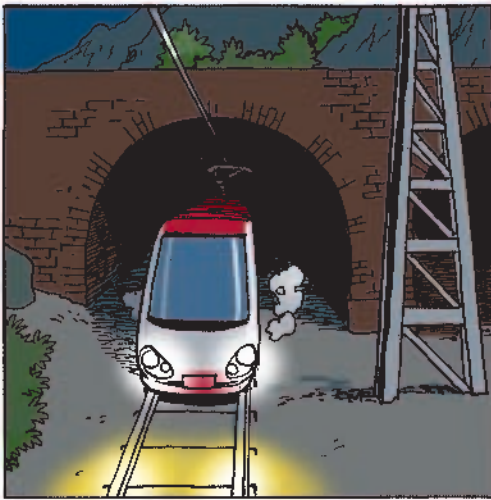

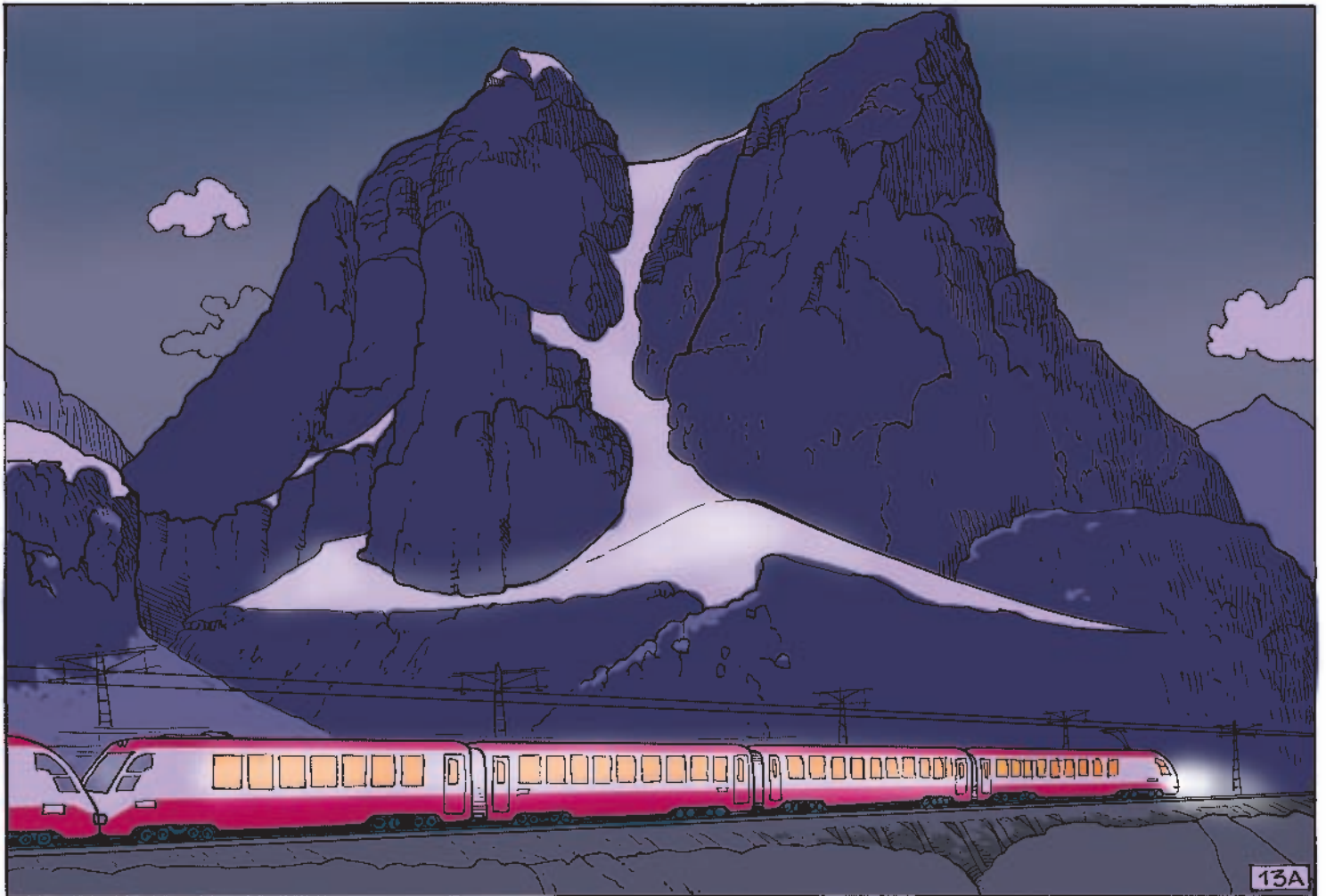
JÄTÄN KASSIN VANHAAN PAIKKAAN.

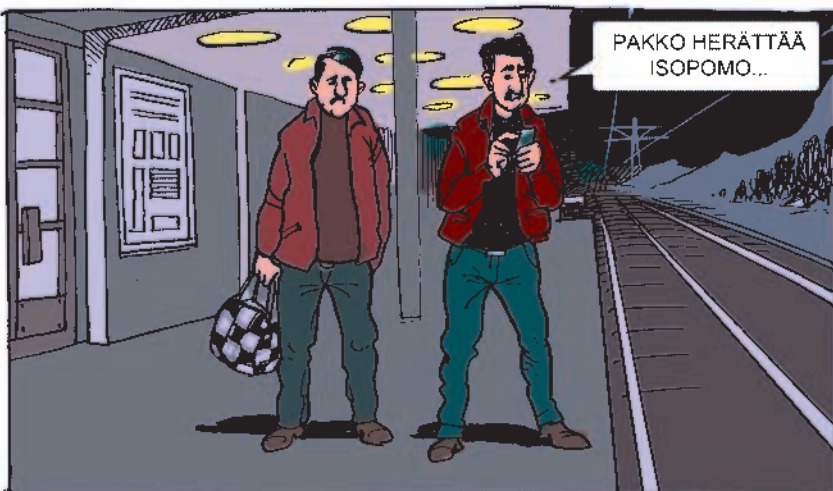
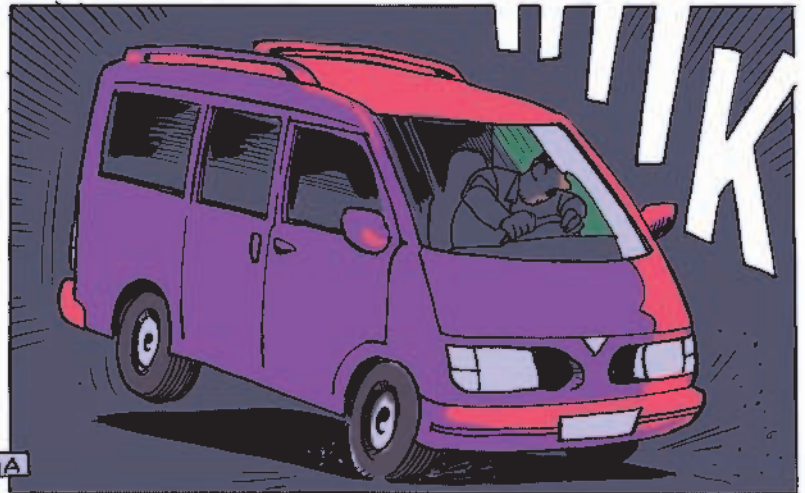
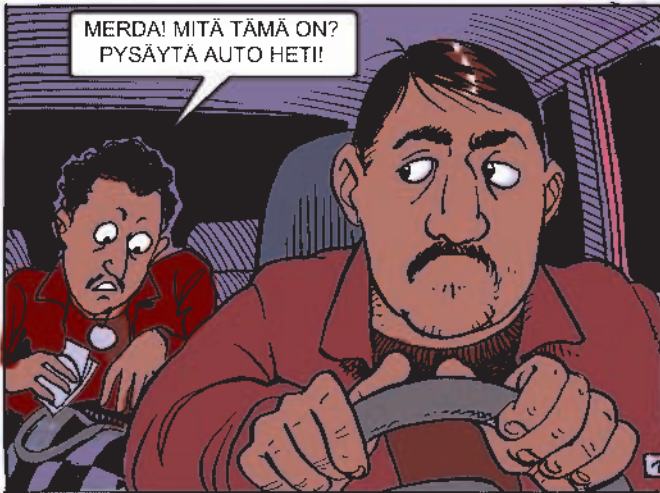
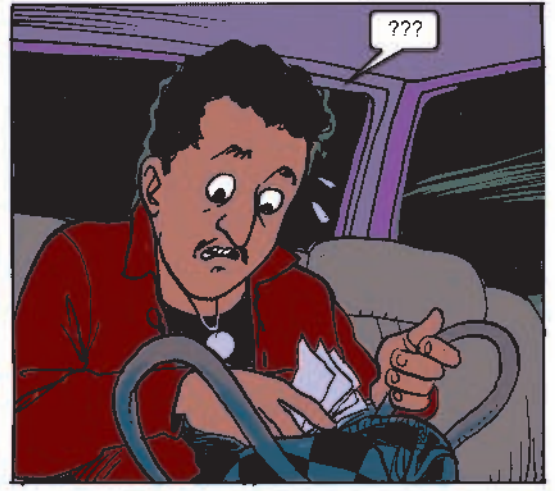

LUIGI SAA HAKEA SEN YÖLLÄ.

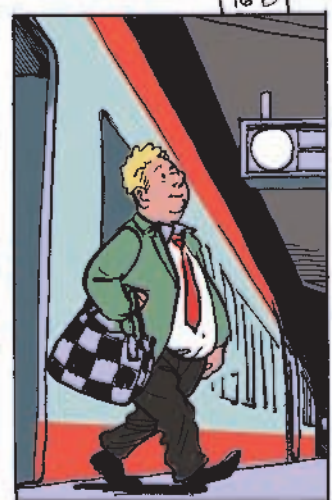

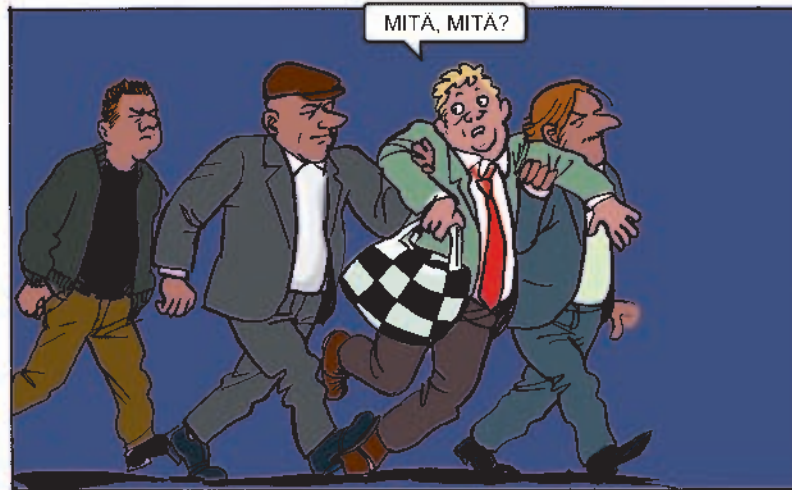
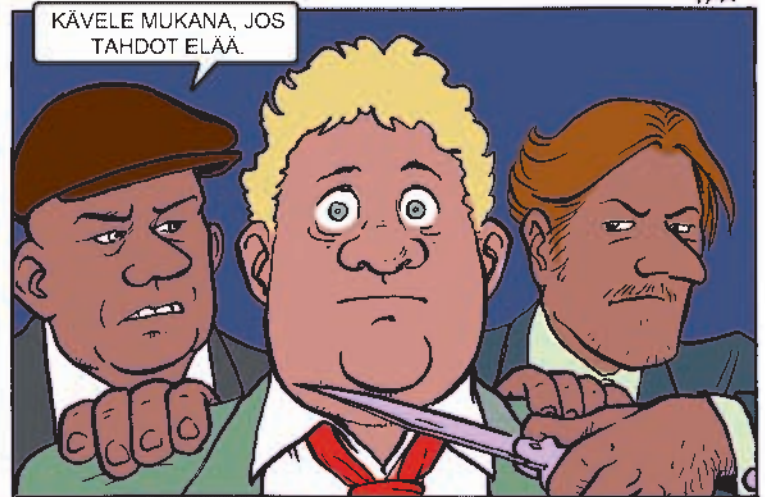

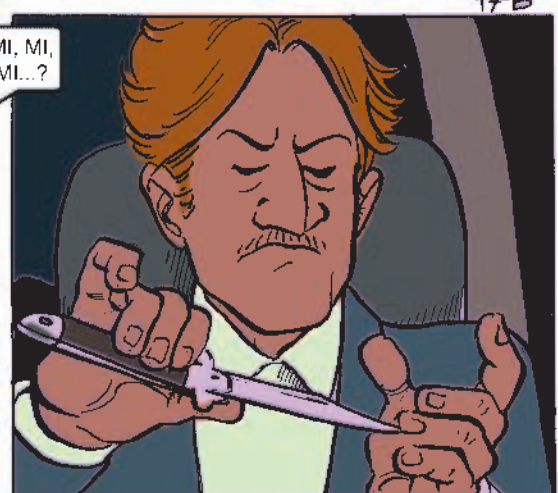

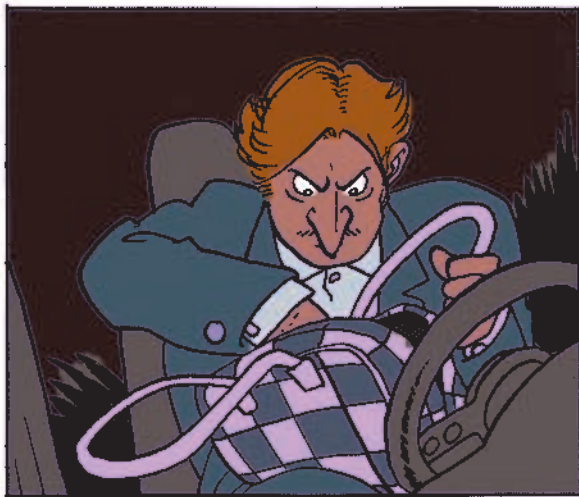

17A

17B

MI-MITÄ?

MIKÄ NYT?

RAHAT EIVÄT OLE
TÄÄLLÄKÄÄN!

18 A

JOTAIN HIMPUTIN LEFFOJA!

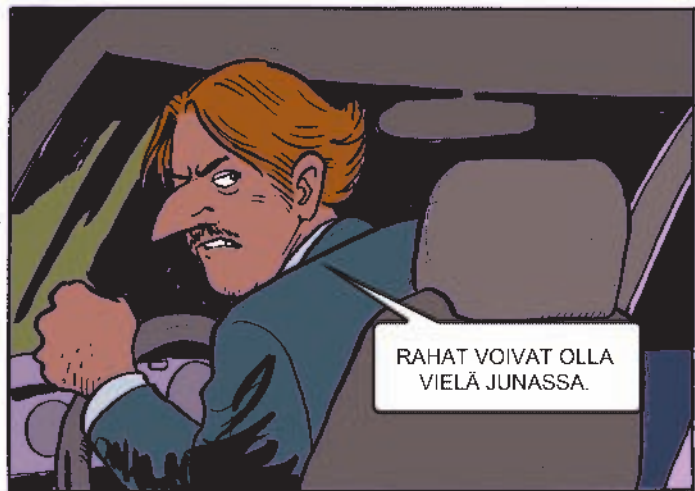

LEFFOJA JA LEHTIÄ, MIKÄ IHMEEN KIRJASTOJUNA TÄMÄ ON!

SELITYKSIÄ, JA ÄKKIÄ!

MINÄ EN YM-YMMÄRRÄ...

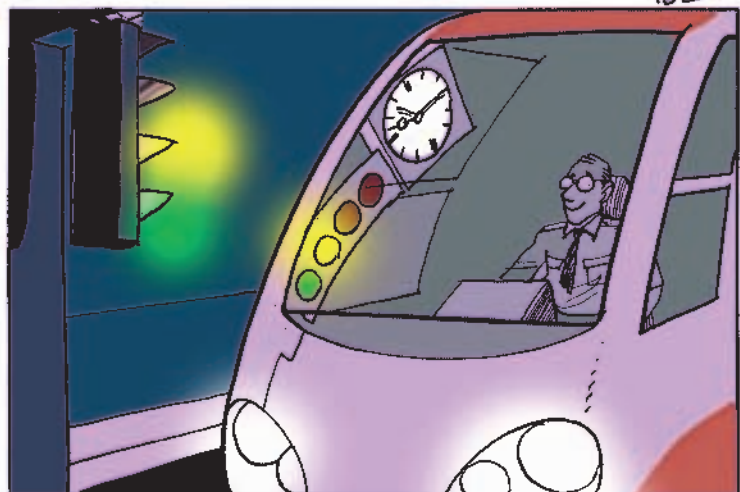
RAHAT VOIVAT OLLA
VIELÄ JUNASSA.

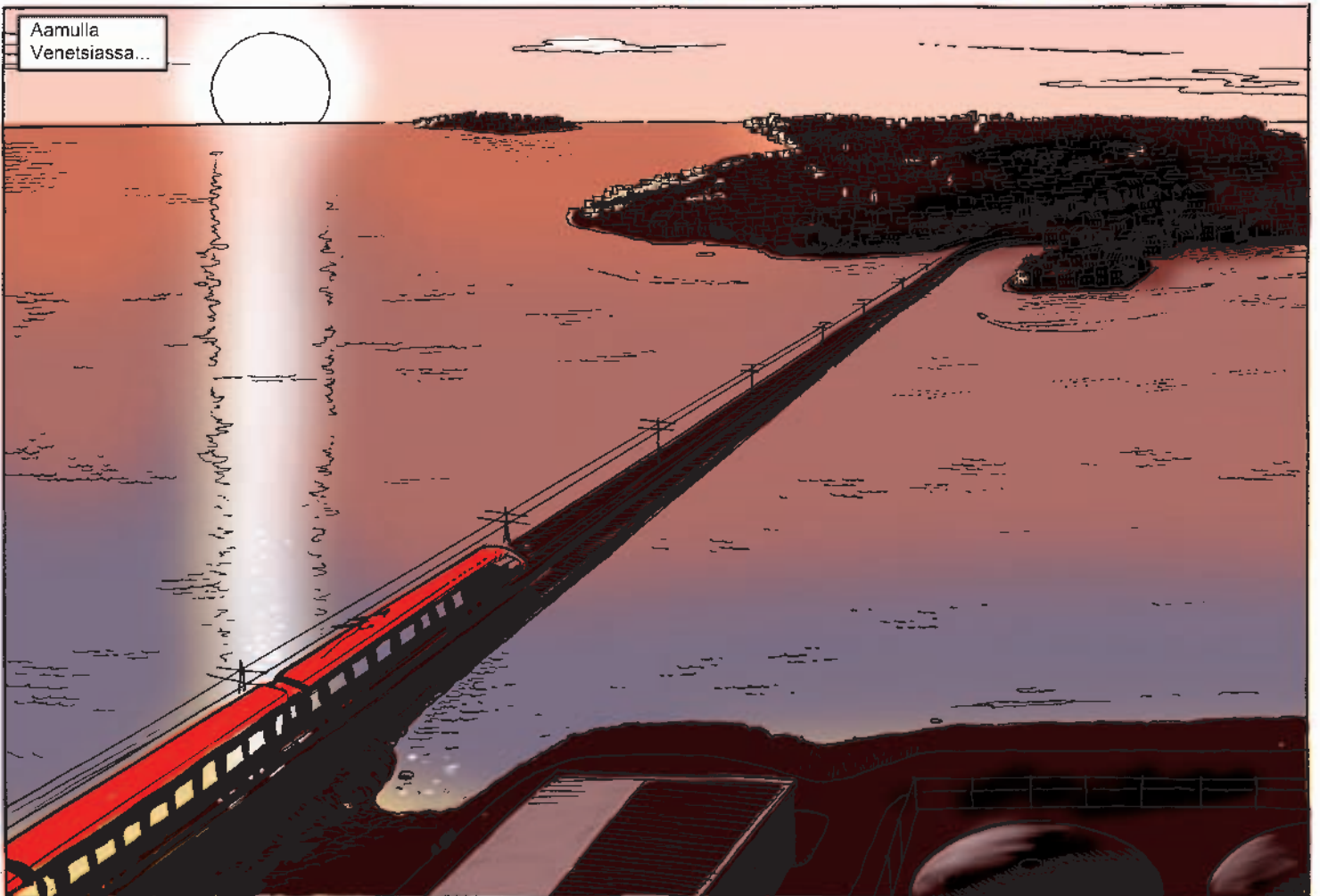
18 B

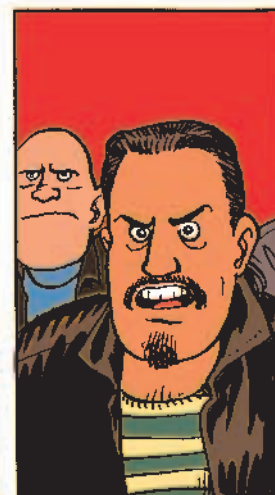
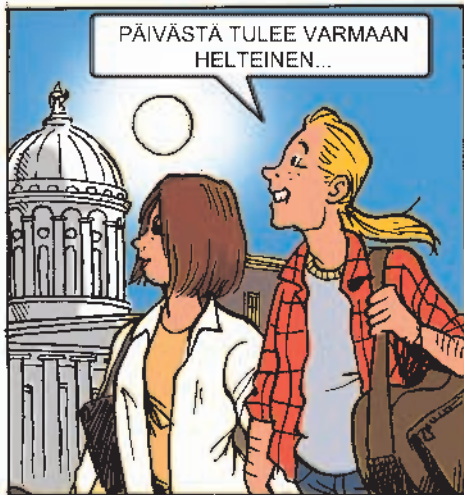
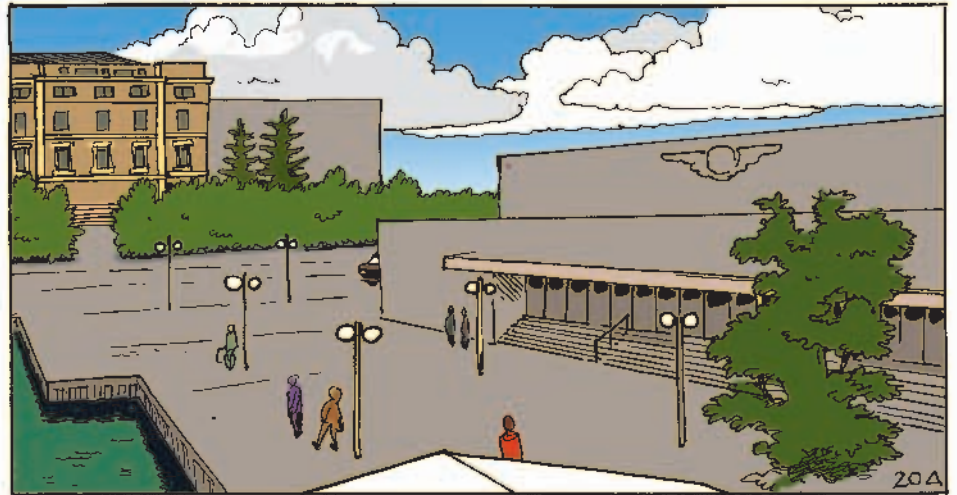
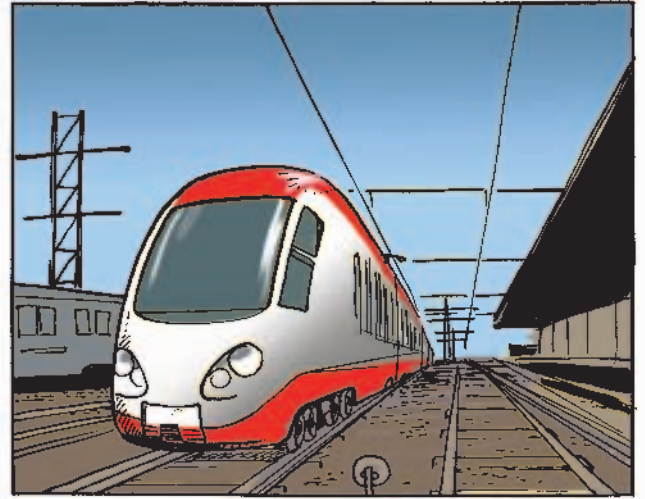

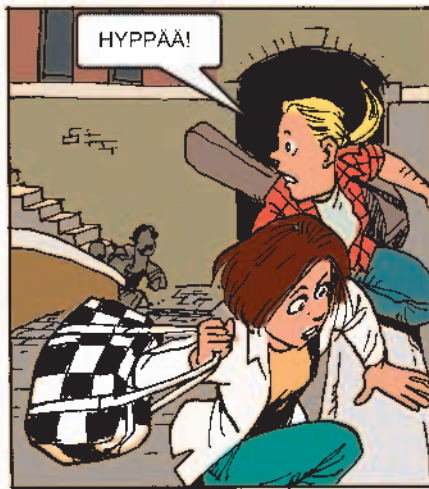
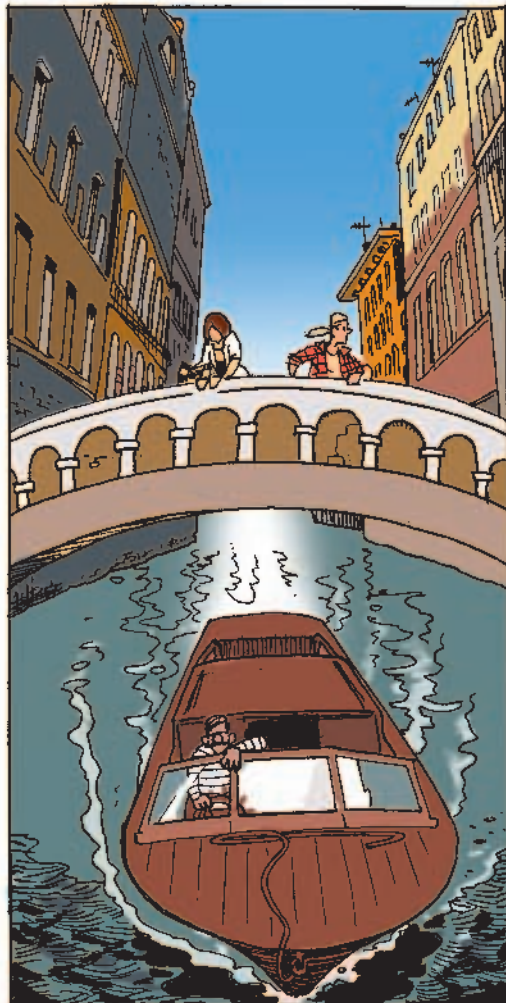
SAASTA! SE ON
LÄHDÖSSÄ!

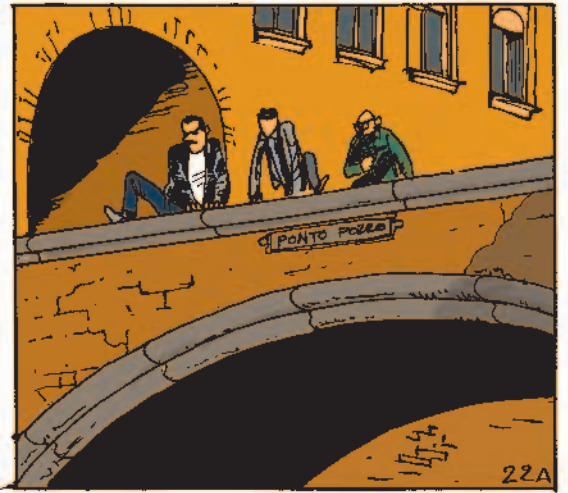
VAUHTIA!

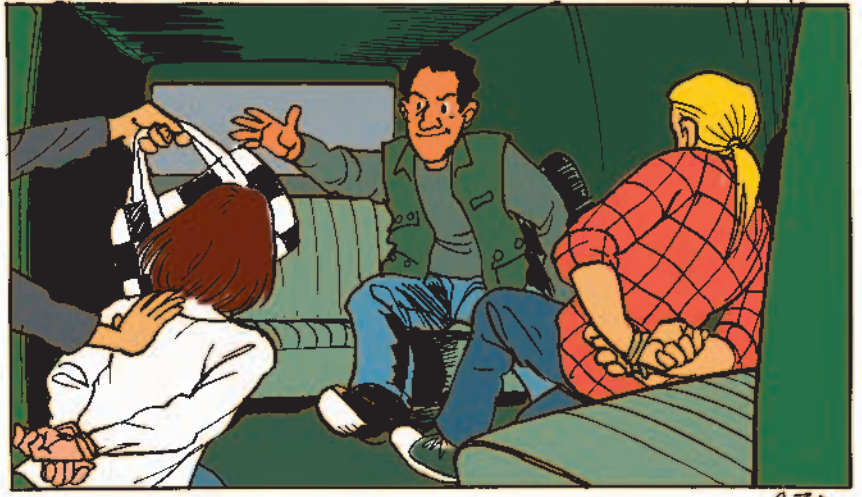

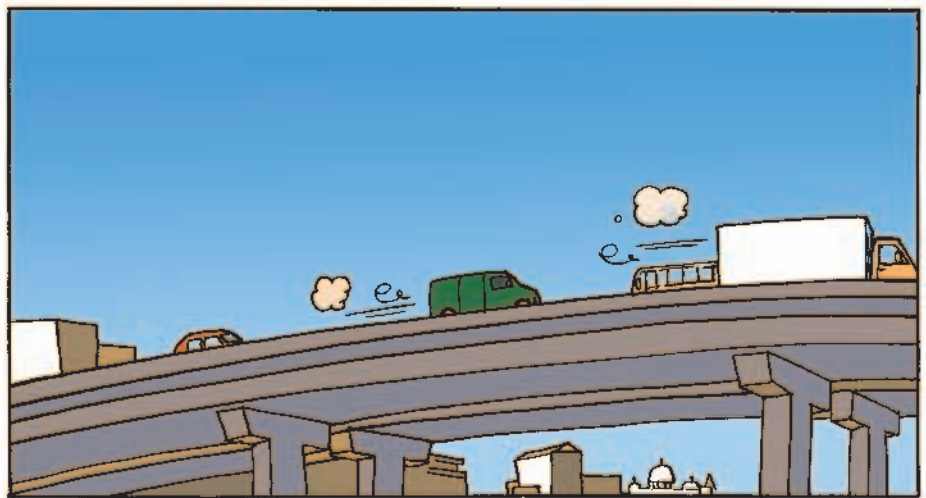
23A

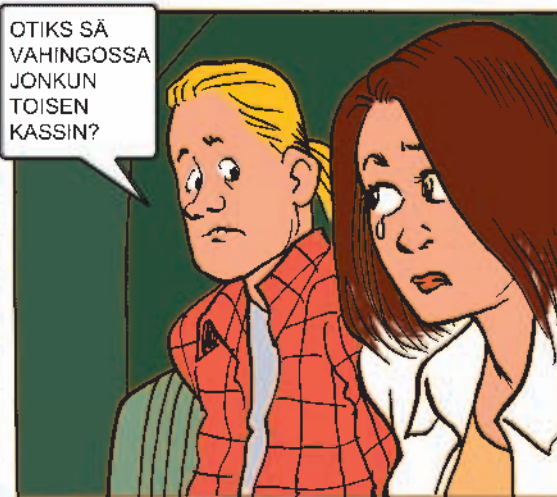
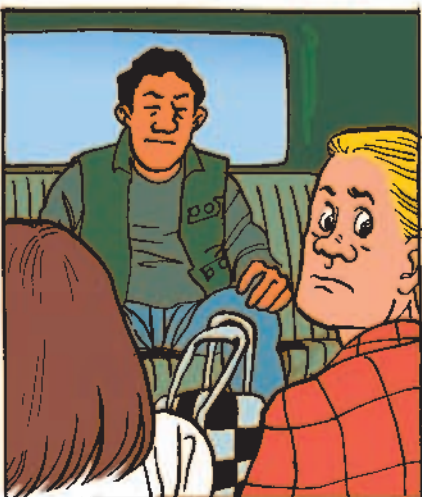
VOILÄ! RAHAT OVAT TÄÄLLÄ!

NYT LÄHDEMME OTTAMAAN SELVILLE, MITEN TEIDÄN KANSSANNE MENETELLÄÄN!

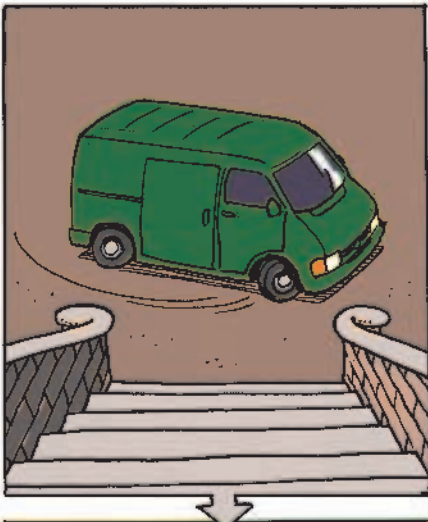
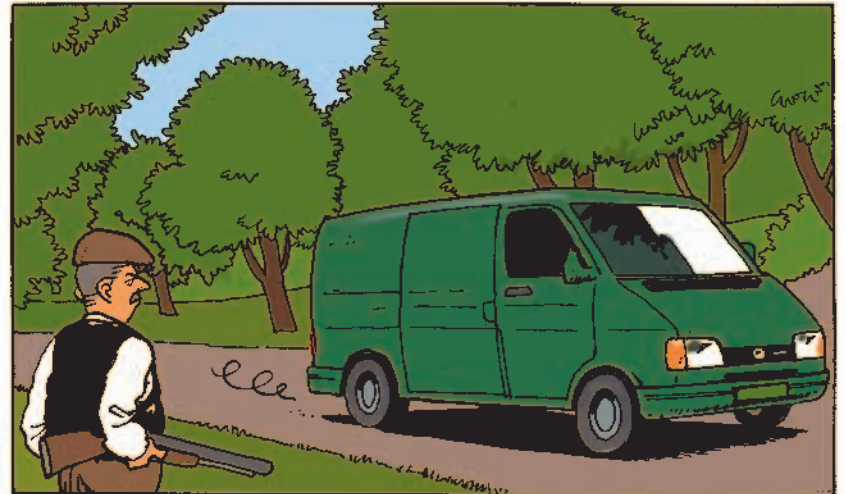
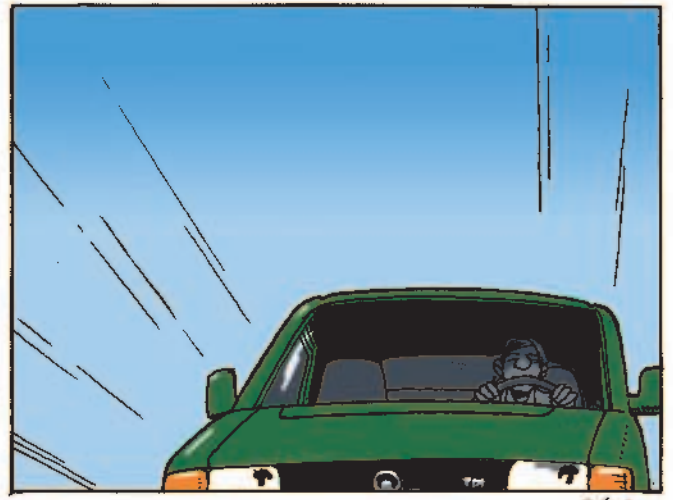
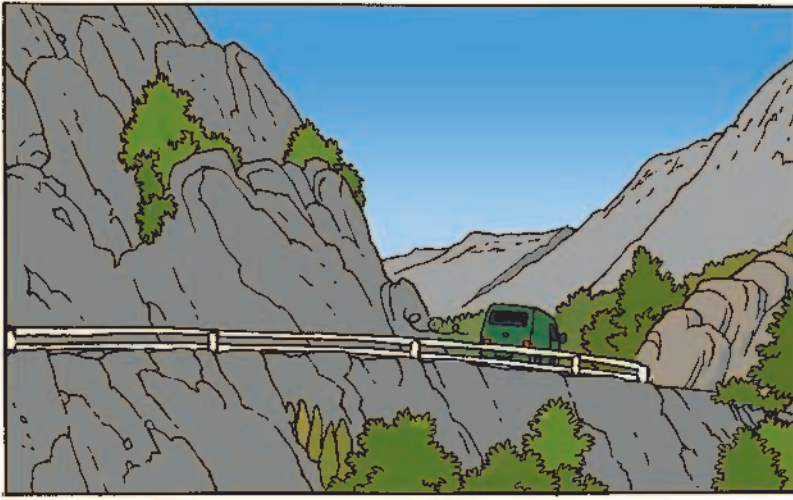

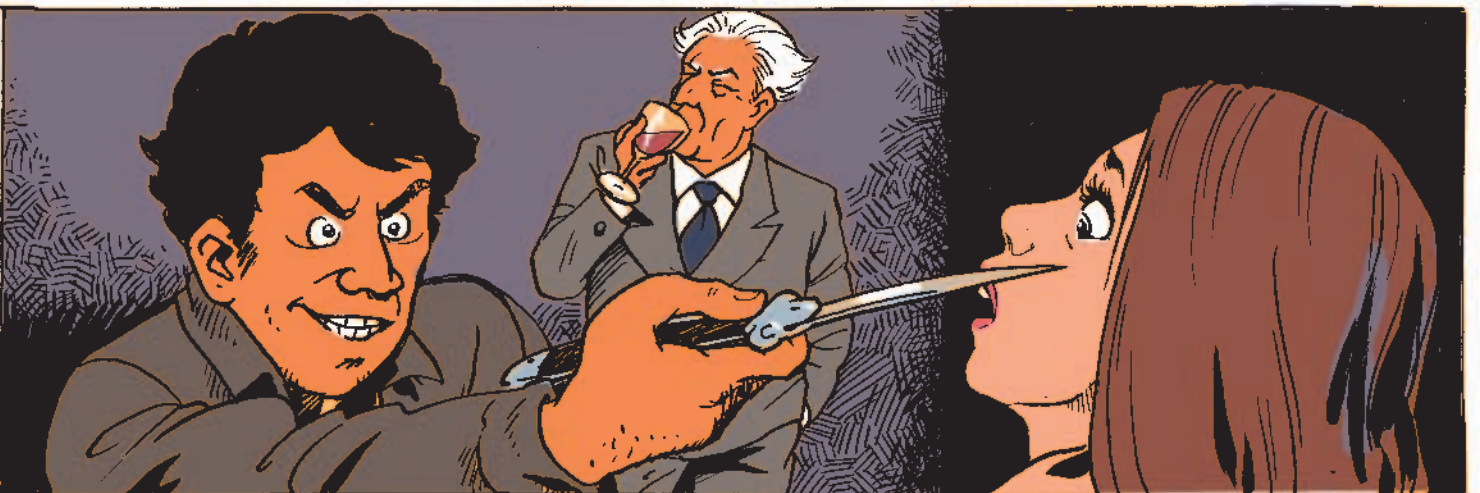
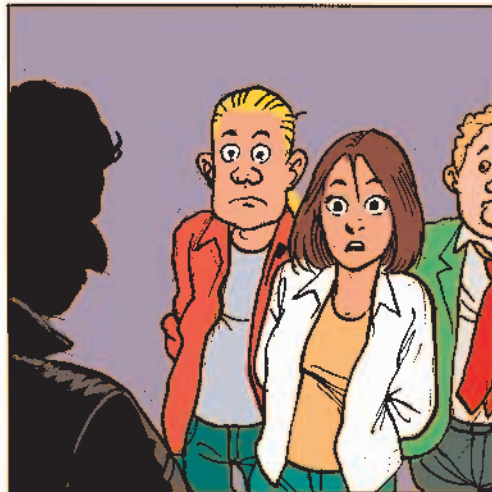
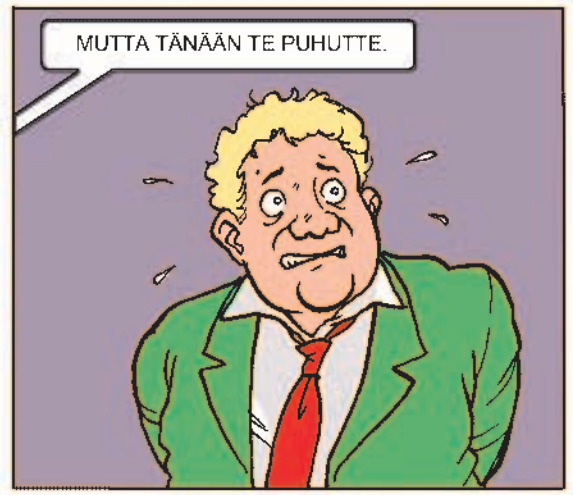
23B

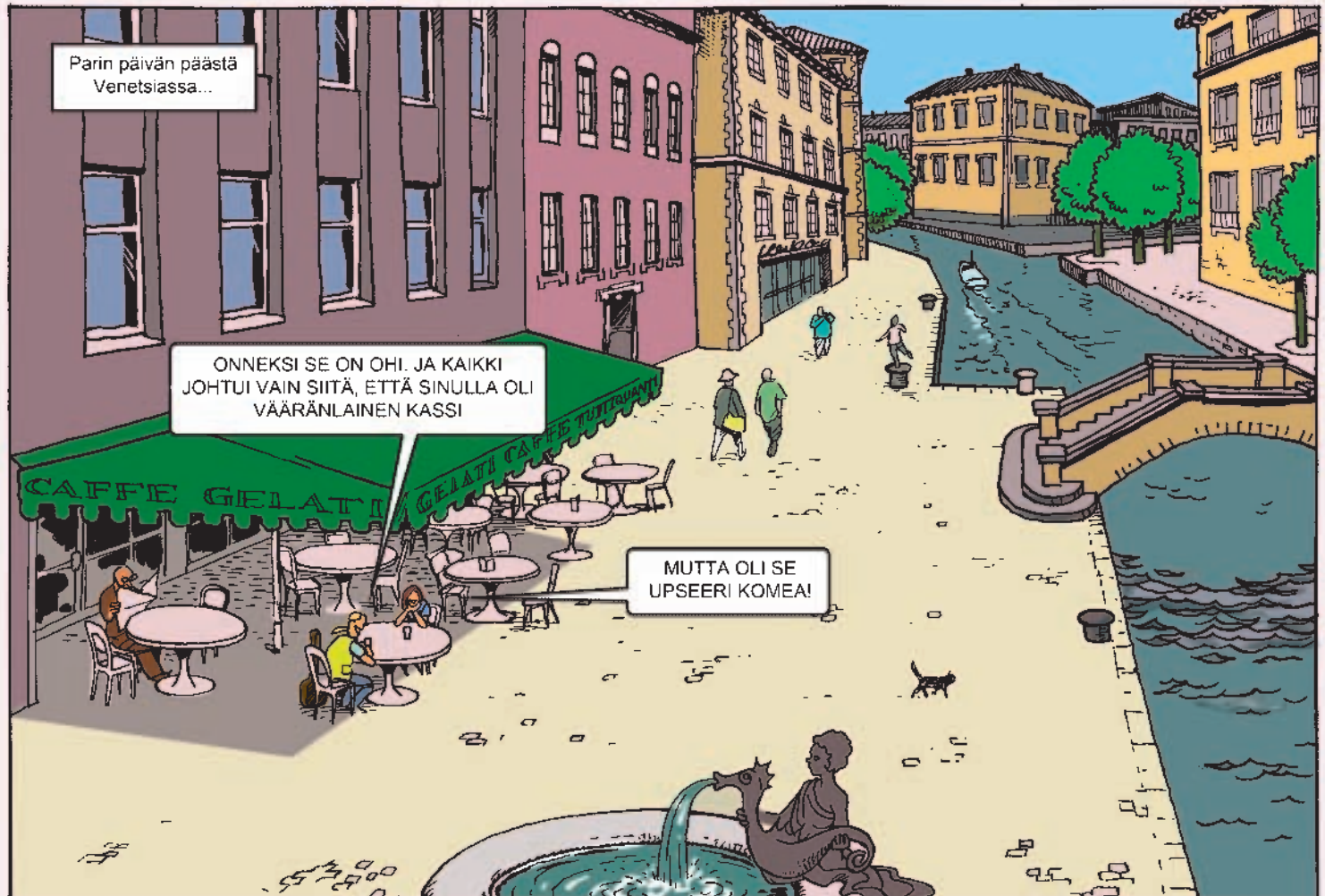
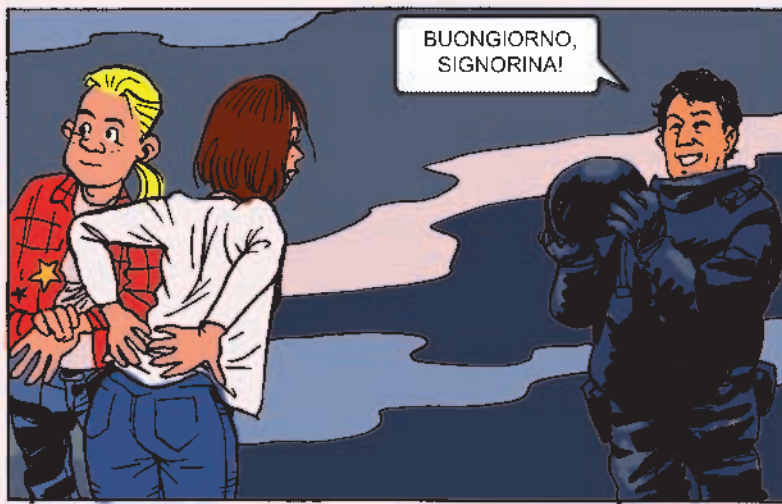
OTIKS SÄ VAHINGOSSA JONKUN TOISEN KASSIN?

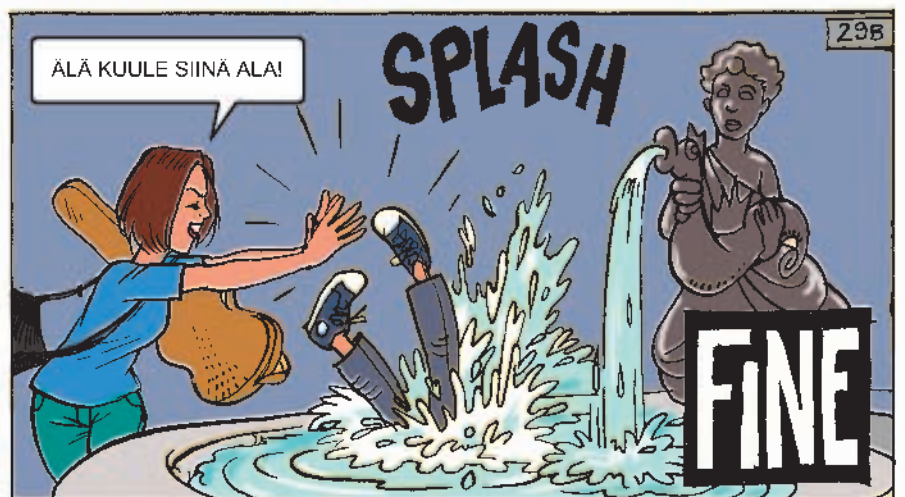

Tekijänoikeus tuo tekijälle leivän pöytään.

1 Yksikään sarjakuva, biisi tai elokuva ei synny ilman, että jotkut ihmiset sen tekevät. Tämän työn tulosta sanotaan teokseksi ja tekijä saa siihen tekijänoikeuden.

2 Tekijänoikeus muistuttaa omistusoikeutta. Se antaa tekijälle oikeuden päättää, mitä hänen teoksellaan saa tehdä. Taiteilijan oikeus oman työnsä tuloksiin on luonnollinen asia. Myös puuseppä saa itse päättää, mitä tekee omassa verstaassaan rakentamallaan vaatekaapilla. Hän voi pitää sen itse, lahjoittaa tai myydä. Sama oikeus on taiteilijalla.

3 Tekijänoikeus tuo leivän taiteilijan pöytään. Se antaa taiteilijalle vallan vaatia työnsä tulosten käytöstä maksun. Tämä on tärkeää, sillä taiteilijoilla ei yleensä ole kuukausipalkkaa. He saavat tuloja sen mukaan, paljonko heidän työnsä tuloksia myydään, esitetään tai käytetään. Usein palkkiot sidotaan kirjan, levyn tms. myyntimääriin. Mitä enemmän myydään, sitä enemmän ansaitsee.

4 Tekijänoikeutensa perusteella tekijä myy eri tahoille oikeuksia teoksensa käyttöön. Sarjakuvapiirtäjä voi myydä yhdelle yritykselle luvan tehdä sarjakuvasta kirjan, toiselle tehdä siitä elokuvan ja kolmannelle luvan käyttää hahmojaan vaatteissa. Kukin yritys maksaa vain siitä, mitä on sopinut ja voi tehdä vain sen, mistä on maksanut.

5 Luovalla alalla käydään siis kauppaa sekä teoksilla että niiden käyttöoikeuksilla. Hinta riippuu pitkälti oikeuksista: elokuvan saa kotikäyttöön parilla kymppillä, mutta oikeus esittää se elokuvateatterissa maksaa paljon enemmän. Kaikki tämä perustuu tekijänoikeuteen.

Miten ”oikeus” voi tuottaa tuloja?

Tekijänoikeus on rahan arvoinen asia, ihan kuin omistusoikeuskin. Tekijällä on yksinoikeus päättää, saako teoksesta **valmistaa kappaleita** esimerkiksi kirjapainossa tai kopioimalla ja saako sen **saattaa yleisön saataviin** vaikkapa kaupassa myymällä tai tv:ssä esittämällä. Tekijänoikeutensa perusteella tekijä voi edellyttää palkkiota ehtona luvan antamiselle.

Kuka saa suojaa?

Tekijänoikeuslain mukaista suojaa saa kolme taho: **Teoksen tekijä**, kuten kirjailija tai säveltäjä, saa suojaa teokselleen. **Teoksen esittäjä** saa suojaa omalle esitykselleen. Lisäksi levyn, elokuvan, kirjan tai muun **tuotoksen rahoittava yrittäjä** saa suojaa näin syntyvälle tuotteelle (osa suoraan lain nojalla, osa taas ostamalla oikeuksia tekijöiltä ja esittäjiltä). Teosten ja niiden esitysten lisäksi tekijänoikeuslaki suojaa mm. tietokantoja, tietokoneohjelmia ja -pelejä sekä ääntä tai kuvaa sisältäviä tallenteita.

Mikä on teos?

Teokseksi katsotaan mikä tahansa luovan työn tulos, joka on sen verran omaperäinen, ettei joku toinen tekisi täysin samanlaista. Esimerkiksi oppilaan koululaine, esitelmä tai piirustus täyttävät useimmiten teoksen kriteerit.

Kauanko suoja kestää?

Teos saa suojaa heti syntyessään. Minikäänlaista rekisteröintiä tai ©-merkkiä ei tarvita. Tekijänoikeus on voimassa teoksen tekijän osalta 70 vuotta tekijän kuolinvuodesta. Esittävien taiteilijoiden ja tuottajien oikeudet ovat voimassa 50 vuotta tallenteen - kuten cd-levyn - tallennus- tai julkaisuvuodesta.

Tekijänoikeus sallii paljon

Tekijänoikeus sallii varsin paljon. Ensinnäkin, **se suojaa vain teoksen muotoa** - ei sen asiasisältöä, ideaa tai teknistä toteutusta. Niinpä toisen teoksesta saa levittää omin sanoin tietoa vaikka lehdissä, Internetissä tai opettamalla. Auringonlasku -tauluja saa tehdä vapaasti, vaikka idea on ikivanha. Lisäksi toisten taiteilijoiden tavoista ja tekniikoista voi ottaa oppia ja vaikutteita, kunhan ei plagioi itse teoksia.

Toiseksi, **tekijänoikeuteen on tehty monia rajoituksia** mm. kirjastojen, arkistojen, museoiden, opetustoiminnan ja vammaisten hyväksi. Esimerkiksi kouluopetuksessa voi käyttää sävellyksiä pitkälti ilmaiseksi.

Yhtä tällaista rajoitusta me kaikki käytämme hyväksenne paljonkin. Sitä kutsutaan **yksityiseksi kopioinniksi**. Vaikka teoksen kopiointiin (ns. kappaleen valmistaminen) tarvitaan yleensä lupa, muutamia kopioita saa tehdä yksityiseen

käyttöön. Ehtona on se, että kopioitava teoskappale on laillisesti valmistettu tai internetissä laillisesti saatavilla. Tekijät saavat tästä korvausta hyvitysmaksun muodossa, jota kerätään muistilisten tallennusvälineiden myyntihinnassa. Sama käytäntö on monissa EU-maissa.

Yksityinen kopiointi on tarkasti rajattu poikkeus. Tietokoneohjelmia ja – pelejä ei saa kopioida. Niistä saa ottaa vain laillisen käytön vaatiman varmuuskopion, ellei hankintalisenssi muuta erityisesti salli.

Tekijänoikeus on joustava. Se antaa mahdollisuuden sopia teoksen käytöstä. Niinsanotut **Creative Commons-lisenssit** ovat tästä yksi esimerkki. Niiden avulla tekijä voi mm. luovuttaa rajattuja oikeuksia ilmaiseksi yleisölle.

Kun luovalla työllä voi ansaita elantonsa, meille kaikille syntyy uutta katsottavaa, kuunneltavaa, luettavaa ja pelattavaa.

Piraattien lataaminen ja levittäminen rikkoo lakia

Laki kieltää piraattitalenteiden myymisen ja maahan tuonnin sekä laittomien kopioiden levittämisen ja lataamisen Internetissä.

Internetin p2p-vertaisverkoissa on laittomasti jaossa suunnaton määrä pelejä, ohjelmia, musiikkia ja elokuvia. Vertaisverkkoon liittyvä antaa yleensä muille luvan kopioida oman koneensa vastaavia tiedostoja. Näin hän usein syyllistyy - jopa tietämättään - laittomaan tiedostojen jakeluun.

Valtaenemmistö noudattaa lakia. Tutkimusten mukaan yhdeksän kymmenestä suomalaisista tietää levittämisen ja lataamisen laittomaksi. Enemmistö noudattaa lakia, mutta silti 21 %:ssa kotitalouksista ladataan ja 3 %:ssa tietoisesti levitetään piraatteja (Taloustutkimus, kesäkuu 2011).

Epäreilua ja lyhytnäköistä. Piraattien lataajan kannattaa miettiä, mitä seuraisi, jos kaikki tekisivät samoin. Jos kaikki elokuvat, musiikki ja pelit hankittaisiin piraatteina, kenellä olisi varaa tehdä niitä? On

periaatteessa yhtä väärin hankkia levyä piraattikopio internetin kautta kuin varastaa se kaupasta. Siinä lataaja saa haluamansa maksamatta ja jättää tekijät nuolemaan näppejään. Se ei ole reilua.

Piraattisisältö on periaatteessa varastettua tavaraa, sillä se on otettu luvatta. Sen enempää levy-yhtiö kuin taiteilija ei saa piraatista senttiäkään. Sen sijaan piraattisivuston ylläpitäjä voi saada tuloja, esimerkiksi sivuilla olevista mainoksista.

Oikeus on tuominnut piraattitiedostojen jakamisesta useimmiten sakkorangaistuksia, mutta lain mukaan siitä voi saada jopa kaksi vuotta vankeutta. Lisäksi joutuu maksamaan korvauksia, jotka voivat olla huomattavia. Myös pelkästä lataamisesta voi joutua maksamaan tekijänoikeuskorvauksia, jos lataaja on tieninyt tai hänen olisi ainakin pitänyt tietää, että ladattu aineisto oli jaossa luvatta. Ikävän yllätyksen voi aiheuttaa myös se, että piraattiohjelmat tekevät lataajasta usein automaattisesti myös jakajan.

Moraaliset ja taloudelliset oikeudet

Tekijällä on teokseensa kahdenlaisia oikeuksia. **Taloudelliset oikeudet** sisältävät mm. oikeuden päättää, saako teoksesta valmistaa uusia kappaleita, saako sitä esittää julkisesti ja oikeuden neuvotella käytöstä korvausta.

Moraaliset oikeudet kieltävät mm. teoksen väärentämisen, toisen teoksen esittämisen loukkaavalla tavalla sekä toisen teoksen esittämisen omaan eli ns. plagioinnin. Ne myös vaativat mainitsemaan tekijän nimen, kun teosta käytetään julkisesti.

Tekijänoikeusjärjestöt linkkinä

Tekijät sopivat teostensa käytöstä pääsääntöisesti itse, suoraan vaikka taulun ostajan tai kirjan kustantajan kanssa. Aina se ei kuitenkaan ole mahdollista. Esimerkiksi radioasema tai disko ei voi hoitaa asioita erikseen monien tuhansien lauluntekijöiden ja muusikoiden kanssa.

Siksi on luotu tekijänoikeusjärjestöt. Ne toimivat linkkinä teosten käyttäjien ja tekijöiden välillä. Siten radioaseman ei tarvitse hoitaa asioita kaikkien kanssa erikseen. Se hoitaa asiat tekijänoikeusjärjestön kanssa ja järjestö välittää rahat niille, joille ne kuuluvat.

Suomessa on kuusi tekijänoikeusjärjestöä: Gramex, Kopiosto, Kuvasto, Sanasto, Teosto ja Tuotos. Nämä järjestöt edustavat eri alojen tekijöitä, taiteilijoita ja tuottaja-yrittäjiä.

Järjestöjen keräämät korvaukset ovat tärkeitä. Esimerkiksi suomalaiselle muusikolle tekijänoikeuskorvaukset ovat toiseksi tärkein tulonlähde, heti esiintymispalkkioiden jälkeen.

Esimerkkejä tekijänoikeudesta

Tekijänä Sinä päätät, mitä piirroksellasi, videollasi tai runollasi saa tehdä.

Tekijänä Sinulla on oikeus päättää omien teostesi käytöstä.

Voit vaikkapa laittaa piirtämäsi kuvat, kuvaamasi videot tai kirjoittamasi runot internetsivuillesi, pitää niistä näyttelyjä, monistaa niitä, myydä julkaistavaksi tai lahjoittaa kavereillesi.

Muut saavat kertoa teoksistasi, mutta eivät jäljitellä tai väittää omakseen.

Jokainen saa kertoa, opettaa tai kirjoittaa omin sanoin toisten teoksista ja käyttää hyväkseen niissä kerrottuja asiatietoja. Tietolähde kuuluu tietenkin mainita.

Muut saavat tehdä teoksestasi muutaman kopion omaan ja ystävien käyttöön.

Toisten teoksia saa kopioida yksityiseen käyttöön, kunhan kopioitava teoskappale on aito ja laillinen ja kopioita tehdään vain muutama. Tämä ei koske tietokonepelejä ja -ohjelmia. Niistä saa tehdä vain laillisen käytön vaatiman varmuuskopion, ellei hankintalicenssi muuta salli.

Tekijänoikeus säilyy Sinulla, vaikka teoksesi myydään.

Tekijänoikeus ja omistusoikeus ovat kaksi eri asiaa. Kun teoskappale myydään, tekijänoikeus säilyy tekijällä. Taulun ostaminen ei anna oikeutta painattaa siitä postikortteja, vaan siitä pitää sopia erikseen.

Sinun teoksiasi ei saa levittää internetissä ilman Sinun lupaasi.

On väärin levittää ilman lupaa toisten piirroksia, musiikkia tai vaikkapa elokuvia internetissä. Omia töitään saa tietysti levittää.

Internetissä luvatta jaossa olevia teoksia ei saa sieltä imuroida.

Koska tekijä päättää, mitä hänen teoksillaan saa tehdä, muut eivät saa ladata niitä internetistä ilman lupaa.

SEIKKAILU YÖJUNASSA

Mikä kaikki voikaan mennä pieleen, kun samaan yöjunaan tuodaan neljä samannäköistä kassia? No ihan mikä vaan, etenkin kun yhdessä kuljetetaan mafian huumerahoja.

Tutut muusikonalut Make ja Lissu joutuvat tällä kertaa Eurooppaa halkovaan seikkailuun, jossa hengen lähtö on oikeasti hiuskarvan varassa.

Lauri Kaira ja Anssi Rauhala jatkavat "Yöjunan seikkailussa" Lissun ja Maken vaiheiden kuvaamista. Edellisessä tarinassa "Piraattitehtaan arvoitus" nuoret osuivat kansainvälisen piraattiliigan jäljille. Tällä kertaa mukana on monen kokoisia konnia, väkivaltaisesta huumeponista, DVD-elokuvia kauppavaan myymälävarkaaseen sekä porno- ja piraattinettisivuja pyörittävään tanskalaiseen veronkiertäjään. Ja neljä ihan saman näköistä kassia...

